

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșo de 2 ori: Mercuru și Duminec, s, F&A, candu concedu ajutoriale. — Pretului: pe 1 unu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri eterne 12 fl. v. a. pe unu snu sdu 2 1/2 galbini mon. sunătoris.

Anulu XXXIV.

Se prezumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru aerie 6 cr. Tacu's timbrala a 30 cr. de facure publicare.

Nr. 20.

Braslovu 22 10 Martiu

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA. Transilvania.

Braslovu 22 Martiu 1871.

Duminea lietu reunionea romanesca de gimn. si cantari convenirea sa, care fu cercetata de un publicu numerosu. Productiunile furu urmate de aplauze si durara pana tardin in nopte. Asemeni conveniri devenira o necesitate nationale, pentruca numai in decetese se improspea aspiratiunile romanesce.

Trecomu la Franci'a. Insurgentii din suburbiee Parisului insufla mari ingritiri. Departe de a depane armele, cum furu provocati, cei din Montmartre, vreau acum a-si face de chefu pe Menotti Garibaldi si cu tote amenintariile ei subscrisera una adresa in causa' acetia. Tocma primindu dela Pest'a 20 Martiu alta scire electrica, ca dupa repertiele telegrafice sosite din Parisu, in suburbiee de acolo au armatu tumulte preste tumulte si ca o-stiasii fratranisca cu rebelii. Sambata au desiratu focari francesi in francesi si cadura mai multi generali si ofitiri morti dintre insurgenti; ca puse-tiunea e forte trista; se adauge si fain'a, ca casa' pretoriale a cetatei „Hotel de Ville” o au ocupatu insurgenti si ar fi proclamatu comunu revolutiune, et ministrii numai septa speramentulu gendarmiloru se adunara, spre a se consulta asupra mesurorele, ce ar fi de luatu pentru nadusirea insurectiunei.

Diurnalistic'a intregii Europe -si arata credint'a, ca Franci'a nu se va lasa omilita fara a-si resturna, si ca unu incidentu, unu banchetu ca celu din Febr. 1848 pote fi schintoea unui rebelu la-tita si ramuritu. Democratismulu Franciei nu pote mistui, ca adunarea nationale din Bordeaux sus impresiunea armelor germane e compusa din pre-multi aristocrati, intre cari numai duci 7, marquisi 21, conti 31, vicomti 3, baroni 11, si alti mai multi aprupe la suta, cari li se paru a fi perico-losei republicei. Transferira adunaree dela Bordeaux la Versailles si nu deasdreptu la Parisu, la centrulu libertatei democratice, inca leinspira nein-cedere in partisanii lui Thiers.

De acea adunarea Versailles nu va dura decat panu la definitiv'a paco, ce se articuleza in Brusel's, si indatu, dor' inca in Main se va con-chiama constituant'a Franciei, inse numai dupa ce si va face acetia adunare o noua lege electorale, si acetia se puna apoi bazele forme de regimu in vit-toriu dupa intentiunile lui Thiers. — Acetia apacu-tura aristocratica inca nellinistecio democrat'a, care vede, ca i se amenintia principiu si infinit'a. Rossi se afla in mare crise, si republic'a rosia cu ei.

Ur'a asupra germaniloru inca e nedumerita intre francesi, incatu se afla siliti a-si cauta de capu afara de pamantu francesu. Vorbindu despre ase-meni persecuti, „Gazeta Crucii” din Berlinu dice, ca din partea germana s'ar propune cestiunea recu-pareii Parisului, spre a pune stavila din partea francesiloru la asemeni tractari contrarie dreptului de ginte. Armatele germane se retragu incatu, din cei 800 mil voru roman' inca cu sutele m. pana candu voru are de ceseculatu conditiunile paco. — E demau de pomenitu si atitud'a fortaretilu de stanca Bitsch, care postata in ostulu Franciei lunga

Saarbrück nu mai v're a se preda si nu v're a recunoșce mandatele republicei, decat numai ale lui Napoleon, ca-ce dela elu primi ordinea de ape-rare! E locru abnormu inse -si are insonatata sa, dupace Napoleon protest'a in contra destronaree prin adunarea de acum, pe care o recunoșce, ca e chia-mata a tracta numai pentru paco, si candu parte-le voru a-si ocupa terenuri. —

In Germani'a alegerile pentru diet'a gene-rale au esutu dupa caladopolu lui Bismark si libe-ralii voru fi abia de sementia pentru a forma o opozițiune pro forma, ca tote, ca alegerile se facura mai dupa votulu universalu. —

Prusi'a nu va staga multu dela continuarea planuriloru combinate. „Wahr-Zig”, diurnalulu militariu reperta, ca multi ofitiri prusiani din cei mai inteligenti tocma si prima concesiune, a ca-lator in Austro-Ungari'a, sub caventu de recrearea sanetatei, si se afla intre acetia si doi generali pe cari ei tramitu in Ungari'a de susu la bai. Inainte de 1866 imbla asemeni ofitiri in voiajuri prin Boemi'a luandu planuri de timpuriu de pre positiunile locale. — Se adaugemu aici, ca in Pest'a se tienu una serbare solemnă pentru victori'a germana; si oșpetii telegrafandu cu salutare lui Bismark, acetia le response: „Ve multiamessu pentru gratularea cea amicabile si adera din tota anima' la toastulu redicaci-ului pentru concord'a intre Austro-Ungari'a si Germani'a”. Ei veni la sotetia d. Bismark ser-barie simpatichie, dupa cum ei venise la sotetia si ducelui Fredericu Carolu, care cu secrete intar-pire pe frunte scapă in publicu civintele: ca se mai afla in Europ'a si afara de Franci'a obiecte, cari cerea strafurmi noue din radacina. Ore nu intie-lesse Dunarea si valile ei? —

In Romani'a cestiunea cladirei caliloru fe-rale si a neajunseloru casionate prin concesionari, numita cestiunea Strousberg, care amenintia tier'a cu o dauna prestu 200 mil., a ocupatu camera' Rom-aniei v're 9 zile cu discutii forte infocate si deslarratorie. In 6 Martiu se puse capetu discus-iei si cestiunea se resolu in sensulu unui emen-damentu alu d. gen. Florescu, care suna asia;

„In urma' discutieiloru si lamuririloru ce s'au date in sinulu adunaree in privint'a cestiunei con-cesiunei Strousberg si compani'a.

Avendu in vedere, ca dificultatile ivite asupra executaree concesiunii intre guvernulu cu concesi-onariu suntu supuse arbitragiului;

Ca in privint'a deposituluiu ca se va urma-tesca pe calea justitiei d. Strousberg si consortii, Ambron si bancherulu Jaques;

Ca pana la resolvarea tuturoru acestoru cesti-uniu guvernulu trebuie se iō tote mesurarele pentru conservarea si asigurarea drepturiloru si averi stalu-tulu, innocontianandu pe camera despre resulta-tulu si solutiunile obtinute in cestiunile mai susu citate;

Camera' decide a se trece la ordinea dilei.

Acetia solutiune se primi cu 69 in contra la 52 voturi, cari acetia se pretendea darea in judecata si a ministriloru, cari portara vin'a la daunele ce amenintia atatu din defectu' a construi a cailloru cladite pana acum, catu si din emiterea mai multoru obligatiuni, decat facu lucrurile efectuate. Prin acetia solutiune, nu scimu, deca tier'a va fi pusa in conditiunea, de ascurare in contra daune-loru, ce o amenintia. Cu acetia ocaziune d. I.

Braslovu dede intr'o curentare vasta desluseire intregii cause, din care se vede, ca obligatiunile de cali ferate s'au emisu de catra concesionari in numele si pe contulu loru, ma si cu risculu si periculu loru, ca statulu n'au emisu obligatiuni nici va lua parte la perderile casionate prin diferenti'a cursuriloru, cu cari s'ar desface obligatiunile, prin urmare nu se pote banu unu imprumutu de statu, ca-ce statulu platesce numai ca garantu 70/0 la suta, din momentulu predaree caliloru ferate dupa cutare pretu constatata. — In obligatiuni inca se ada numai atat'a garantu, ca adica statulu romanu garanteza posesorelui dobed'a de 7 1/2 0/0 si gar-ant'u incepe dela emiteru obligatiuniloru in res-timpu de 90 ani, inse cu inecere dela din'a de-schiderei liniei catereia de drum, prin urmare de-bitorulu e compani'a Strousberg si statulu romanu e numai garantulu cu procentulu acetia; der', deca ar' fali debitorulu, apoi dauna' tota n'ar cade pe garantu? Nu ne precepemu, ca dupa ce s'au em-issu mai multe obligatiuni decat u pretulu lucruri-ului afeptutu, Strousberg totu se alba cutudiant'a a cere platirea cuponelor, amenintiandu si cu putere prusiana. Camera' der' nu va plati cuponele, de-catu in sensulu concesiunei. —

Epistola

unui romanu transilvanu catra unu a-micu alu seu in afaceri eclesiastice si scolastice, cu data 6 Nov. 1870).

(Urmare.)

Ar' fi pote la loculu seu a vorbi aici despre acelu alu doilea deputatu sinodale din facare tractu protopopescu.

Ca parte intergioria a sinodului mare, care s'a convocat si tinutu de repetite ori in dilele nostre, prin urmare nu pote fi trasu la indointa, figuruza doi deputati din facare tractu. Protopo-pulu vine in puterea ofitieiun seu, pe unulu din cei doi deputati li alea parochii fungenti in paro-chiele din tractu; elu pe alu doilea le chiama protopopulu la sinodu. Acetia este procesu legalu ce am vadutu, ca s'a urmatu pana astadi, anumitu mai in urme, cu ocaziunea sinodului, in care s'au alesu Exceletia Sa metropolitulu, care tienu astadi scaunulu de archiepu.

La cea de antiaia aruncare de ochi vede fa-cine, catu de bine este reprezentatu clerulu nostru in sinodu: Archiepiscopulu, capulu besericii, este capulu sinodului; cei cari urmeza in rangu, adica consistorialistii, ca membrii ai scaunului metropoli-tan, suntu totu-una-data membrii sinodului, in po-terea ofitieiun eclesiastice ce porta. Protopopii, ca cei urmatori in rangu suntu asidire membrii sinod-ului in persoana, totu in potera ofitieiun loru eclesiastice, — clerulu parochianu este reprezentatu in sinodu, nu in persoana, ci prin deputatu alesu prin votulu seu, dupa cum este impartitu in tracturi protopresbiteriali, astfelu, catu din cleru nu remane nime si nici unu gradu nerepresentatu in sinodu. — Deci de ce cine reprezenta deputatulu alu do-ilea? care la desemnarea protopopului, vine din fa-care tractu, intra in sinodu si se bucura de totu acele drepturi, ca ori si care altu membru alu si-nodulu. . . .

De ora ce tote elementele si despartimentele clerului fungente suntu, in modu completu re-prezentati si infaciatie in sinodu; de ora ce nu se pote accepta acea anomalia, carei nu se mai afla asemene in tote reprezentatiunile din lume, ca, ad. protopopulu ar' ave dreptu a se infaciatia si re-prezenta pe sine inca prin un'a alta persoana pe langa a sa; si de ora ce este cu totul fara temeu acea parere, cumce acelu alu doilea deputatu, re-

cu ori si ca pretiu, — pentru care scopu a intru-
prinsu urmatóriele:

1. A facutu o reprezentatiune reclusu rogare
la inaltulu ministriu reg. ung. de cultu si finantiu
pentru continuarea si esolvia subvotiei de
1000 fl. v. a. pre. anu. Acosta rogare s'a inainta-
tatoru distorlu ministri prin una membru ala comi-
tetulu. Inse pana acuma nu s'a primitu nici un
resultat. — Inse nu li potemu inchipa.

2. A provocatu prin ordinariu si oficiozulu
comitetulu tóte comunei contributiórie; ca se in-
cassase tóte sumele ce an de detorinta a contribúit
in folosulu acóstei scóle. Cu tóte acósta, miseria
ce domnesso in acóstu ticsutu nefructifera a Lapsu-
siulu, nu ne da bune prospectu, — si asia pre
langu tóta bunavóntia comenolora, totusi nu se
afia in acósta stare materiale de a pot sustiené
singure numai din propriu lor potere — o scóla
ca acósta, dr' din partea oficiozulu totu ce se
face o numai o facaria si scolare de ochi! In
fine a

3. Comitetulu a fostu de opiniu a face unu
apela la natinea romana pentru a intreveni cu aju-
toriu benevolu nationale; inse comunitate acó-
sta opiniu si cu alti barbati, membrii comitetulu
au fostu relectati, ca in impregiarile de
facia nici acósta nu ar folosi nemica, pentrucu si ro-
manii suntu de atatea colecta.

Dréptu acóca ne avendu acósta scóla nici un
modru de subsistinta, cauta acum se incetase, se
apuna — dr' frumosulu edificiu se se liciteze, si
debanda se o imparta cá camasa lui Christu, —
seu se se prefaca locu de asilu filioru lui Martei!!

Din cele pana aici sinceru descoperite se póte
usoria si lesne vedé cine pórtu culpa cea mai mare
pentru scurta vietá a acóstu institutu!

Lapsiu ung. in Decembre 1870.
Teodoru Rosiu m/p,
inviatoriu normalu si notariu ala
comitetulu scolaru.

NOTA: Veni consistoriu gherlanu ne incono-
sciantia prin restrictiu sub dno. 18 Febr. 1871
Nr. 426/167, pre langu retransmisiu recursulu in-
inaintatu de catre comitetulu scóle Lapsuili inalt.
ministriu de 21 Nov. an. tr. Nr. 30, — „ca pen-
tru ulterioara ajutoriu a altor scóle, din lipsa
fondulu, nemica se póte resolva.“ Ela si pasagi-
lu ministriele: „egyzersmind ismetelnek nel,
miszerint alap hiányában az említett — M. Lá-
pós — iskola segélyezésére továbbá semmit sem
fordíthatunk.“

Acuma ce se facemu? Cine ne póte dá aju-
toriu? In lipsa acóstoru, de siguru si scóla s'ia
scia romana va capitulá cá si preparandi din Sigetu
Marmatiu! — si asia un'a adi, una mare, cá
si cetate din Francia! —

Rosiu m/p.

Dela diea Ungareli.

Siedintia din 10 Martiu lea tóta pelitiu de
pe ochi cei scurti redictori ai celoru, cari mai spera
dela man'a acóstoru cu cerbicia a maioritati
deákine ceva ajutoriu pentru cultivarea poporulu
nemaghiaru. Dupa ce se votá intregu bugetulu de
finantia si cola extraordinariu,

Paulu Móricz intrebá pe ministru finantia-
loru, deca are de cugutu a escesutu conclusulu din
anulu trecut ala camerei, dupa care veniture in-
tercalarie ale scaunoloru episcopesci vacante au se
incasase pre seina statulu?

Ministru finantioru spune, ca numitulu con-
clusu ala camerei s'a redus numai la elaborarea si
presentarea unui proiectu de lege despre veniturile
din cestiune, si asia afacora acósta nu lu pri-
vesce pre densulu, ci ea cade in resorulu ministru-
lu de cultu.

F. Lukács interpela pe ministru finantia-
loru in privintu a desamandari comenoloru unguresci
damnificati prin intrusiune practica din an. 1856,
si pentru ce nu s'a datu numitoru comune partu
corespondentioru din suma de 2,199,060 fl., desti-
nata pentru desamandare de rebela in intregu mo-
narchia? — Interpelatiunea se va comunicá mi-
nistru lu concerneru.

Se pune in desalare raportulu comisiei fi-
nantiarie, relativu la pensuniu organeloru guvernulu
nacionalu centralizatu dela 1849—1867. Acóstu titlu
alu bugetulu a fostu retransmisu comisiei finantia-
rie pentru a lu studiá si relata de nou in privin-
tia lui, si acuma se voteza in suma de 280,000
fl. Urméza la ordinea dilei raportulu comisiei
finantiarie, relativu la bugetulu de pre an. 1871
alu comisiei de edificare din Bud'a-Pest'a, si se
voteza cu 124,600 fl. — Pentru curtea de comta-

bitate se acordá 8000 fl., economisate in an. 1870
in departamentulu escortatorulu primaru.

Dupa acéca se punu in desalare propunerile
presentate sub decursulu debateriloru trecutú bo-
getarie.

Propuneru deputatulu Emer. Hodossy, dupa
care lefelu profesoriloru dela universitate se se sporé-
ca la suma de 2500 fl., se respinge cu 114
contra 70 voturi. De asemanu se respinge si pro-
puneru lui Simay, prin carea care a se acordá
bes. armene ar. una subvotie anualu de 5000 fl.

— Pentru decopiaru si edarea vechiloru arte ale
dilei unguresi si a documentoloru istorice din
tiimpulu lui Rákóczy se voteza 5000 fl.; era
propuneru deputatulu Eduardu Zsedényi, prin ca-
rea cere cá in venitoru subvotieuna besericiu ang-
licesce se se sporéca dela 35,000 la 44,000 fl.,
se respinge.

Sig. Borlea a fostu propusu, cá guvernulu
unguresce se acorde gimnasiulu romanu din Bradu
una subvotie de 4000 fl. Relativu la propuneru
acósta comisiuna finantiaria observa, ca in prin-
cipiu nu afia de corectu, cá statulu se ajute unu
institutu confesionalu. Dar' pana candu scolele me-
diocre nu vor fi reformatu si pana candu guvernu
nu va fi infiintatu in tóte ticsiturile din
tiera gimnasie de statu neconfesionalu, ar' fi in in-
teresulu cultivari, si anumitu sti cultivari na-
tionalizatori ca se se accepteze propuneru si se se
voteze suma de 4000 fl. inse sub conditiunea, cá
statulu si reserá dreptulu de a statori planulu de
instruotie si a numi profesori in proportiunea,
in carea sti subvotieuna statulu contra bugetulu
totalu ala gimnasiulu.

Col. Tisza nu consenteu a acéste conditiiu;
dreptu acóca propunere cá camera se voteze sum'a
de 4000 fl. estu modu, cá ea se se induca in extra-
ordinariu bugetulu si statulu se nu escerite nici
una infuotia asupra administrarei autonome a gim-
nasiulu.

Eduardu Zsedényi e constrinsu a observá
la propuneru lui Tisza, ca ast'a contradicte de adreptu
conclusulu de mai inainte ala camerei, adusu
ca privre la gimnasiulu romanu din Brasiovu, unde,
in urma subvotiei, ministru numitu unu nu-
meru corespondentioru din profesori. (nr) Gimnasiulu
din Bradu are una venitu de 2600 fl.; si acum
póte éru statulu se dá 4000 fl. fara cá guvernulu
se escerite vreuna infuotia asupra spiritualu, de
care e condusu acóstu institutu! Acósta impregi-
arare nr' coresponde nici decutu scopulu, pre care
statulu e in dreptu a lu ajunge prin acóstu
sacrificiu; dreptu acóca oratorele sustiene propo-
nereu comisiei finantiarie.

Gabr. Várady acceptéza propuneru lui Tisza
si totu-una-data invita guvernulu se faca intrebun-
tore de dreptulu sub de inspectiune si se nerserá,
ca nationalitate se intrebuniteze in gimnasiele loru
carti, prin cari se agiteza de adreptulu contra ec-
clesiastiei statulu unguresce.

Vinc. Babesiua sustiene propuneru deputa-
tulu Tisza.

Dr. Ios. Hodossy. Dloru! (strigati: absta
dela curtu, ca priminu propuneru.) Deca pri-
miti propuneru lui Borlea, seu emendamentulu lui
Tisza; si mai alesu partea prima a acóstei emen-
damentulu, ca-ét celelalte nu se tienu de lucru —
atunci abtastu si nu vorbescu (strigati din tóte par-
tie: priminu, priminu). El! bine, atunci abtastu.

Br. Lad. Simonyi vorbescu in favorulu ac-
ceptarei propuneru lui Tisza. — La votu, pro-
puneru lui Tisza se respinge cu 86 contra 81 vo-
turi; totu asia se respingu proiectulu de resolutiune
alu deputatulu Sigmundu Borlea si propuneru co-
misiei finantiarie!

Ministru justitiei Balt. Horváth, inter-
pendu cursulu debateriloru, presenta unu proiectu
de lege despre numirea a loru patru judecatori la
tribunalulu supremu. — Se va tipari si tramite la
sectiuni.

Se pune in desalare emendamentulu dep. Ste-
fann Pavlovics, presentatu la rubrica 3 a titulu
3 din bugetulu ministru lu de instruotie, prin ca-
rea cere cá subvotieuna de 8000 fl. acordata gim-
nasiulu serbescu din Neopanta, se se sporéca la
9744 fl. Comisiuna finantiaria propone a se votá
numal 8000 fl. primiti in bugetulu de órae acósta
suma e si asia cu 1800 fl. mai mare decutu cea
din anulu trecut. In fine propune, cá subvotieuna
din cestiune se se acorde numitulu gimnasiu
sub conditiunea, carea s'a propusu si pentru gim-
nasiulu romanu din Bradu.

Stef. Pavlovics recomanda camerei accepta-
re emendamentulu seu.

Dr. Ios. Hodossy. Onor. cameri! (se au-
dimu.) Seiu, ca propuneru lui Pavlovics, pentru

ajutorareu gimnasiulu serbescu din Neopanta, va
avé totu acéca sórte, care a avutu propuneru lui
Borlea pentru ajutorareu gimnasiulu romanu din
Brad; adica: votu strigá, ca o primiti si la votu
totusi va cadé (sgomotu). Ee totusi nu potu se
nu partinescu propuneru condeputatulu meu Pavlo-
vics, si acum ati póde se totu strigati cá se abtastu
dela curtu, ca nu ve mai credeu (sgomotu). Dé-
pueine anu de a ve dice.

Domniloru, noi romanii, serbii, si dumniá-vó-
stra maghiaru, pana candu suntemu fiii acóstei pa-
trii, si yomau a ne edificá scóle, a ne cultivá,
lipidunú midiólele materialu, unde se ne adresam
deca nu la guvernulu si la camera! Ea domniloru
sum membru ala comitetulu gimnasiulu din Brad;
acóstu comitetu are una conclusu, prin care suntemu
insarcinati, eu si colegulu meu Borlea, a ne
adresa catre guvernulu d'óstra, si catre acósta on.
camera, cá se veniti intrajutoriuu gimnasiulu ro-
manu cu o sumalita órae. O ama facutu; d'ó-
stra ati refuzatu. Totu acóstu comitetu inse,
prin conclusu seu, si a insarcinatú, cá pre casulu
cand guvernulu si d'óstra, camera, ne vei refu-
sá ajutoriulu, se ne întrebunú catre guvernulu romanu
si catre camera romana din Bucuresci (miscare si
sgomotu turbosuu). Da dloru, noi ne-amu impuotiu
deterinta; si dupacu d'óstra, guvernulu si
camera maghiaru, ne-ati refuzatu, ne vomu adresa
acólu, unde de siguru nu ne voru refuza (sgomotulu
tota cresse). Ama fostu detoriu dloru a declará
acósta aici inainte d'óstra, cá se scia tóta lumu
cum se ajutara aici institutelu de cultura (mare sgo-
motu), cá se nu dieciu, ca noi suntemu acóca, cari
aglitam (sgomotulu continua). Atat'a este, e
votamú se ve spunu. Si acum mi da votulu pen-
tru propuneru dlii Pavlovics (sgomotu).

Iosifá Justh declara, ca cuvintele vorbitu-
riulu antecedente l'au surprinsu. Oratorele spune,
ca lateranu, procedendu in modulu acósta, acuma,
dupacu li s'a negatu cererea, ar' trebui se se adre-
seza catre Prusia pentru ajutoriu. Oratorele este
lateranu, inse nu dorcesc nice una subvotieuna, ca-
ci ea ar' restringe autonomu a besericiu (aprobare).

Dan. Irányi promises emendamentulu lui Pavlo-
vics cu modificatiune lu Tisza, facute ca privre
la gimnasiulu romanu din Bradu.

Maximovicu sustiene emendamentulu lui
Pavlovics.

Vinc. Babesiua acóteu, cá gimnasiulu din
Neopanta trebuie se se desfiniteze, deca nu li se
va acordá subvotieuna órae. Legelatiunea se ar-
tate acuma, ca e aplicata a intinde poporatiune
tóte midiólele mente pentru cultivare el. In
fine recomanda camerei primirea emendamentulu
din cestiune.

Ministru finantioru Kerkápoly ada, ca
cestiunea pendinte nu este una cestiune de prin-
cipiu, de órae principulu nu se alteréza nici decutu
prin acóca, ca se voteza 6200 seu 8000 fl. Or-
torele gasece întemétatu propuneru comisiei fi-
nantiarie, si dorcesc cá cestiunea se se desparta in
dóce parti. Mai autulu se se voteze, deca are se
se acorde gimnasiulu din Neopanta 8000 fl., si,
dupa ce se va fi primita partea acósta, camera se
decida asupra conditiuniloru, sub cari are a se votá
subvotieuna.

Mircósa B. Stanescu. Onor. cameri! Ro-
manii cerura in anul esperatu unu ajutoriu pentru
infiintareu unui teatru nationalu; acósta rogare a
loru inse se respine din mótvu, ca e ecuitabilu a
rota ceva ajutoriu pentru scopuri de cultivare, dar'
pentru teatru, care nu e unu institutu exclusivu de
cultivare, ci, precum a sustienutu unii deputati,
e mai multu unu institutu de petrecere, ce se póte
votá nice unu ajutoriu. Ee bine, romanii nu mai
reinsorá emendamentulu din anulu trecut, ci con-
deputatii Borlea si Pavlovics pusera pe biroulu ca-
meri dóce emendamentu, prin cari cerura una suma
neimenseata pentru sustienereu scóloru mediore
ale nationalizatori.

Onor. cameri! Ee lucru cunoscutu, ca romanii
si serbii nu suntu can'ta; can'ta; au ramas inderetu
materialmente. Ee au ramas inderetu statulu
materialu catu si spiritualmente. Ar' fi in in-
teresulu imediatu ala tierelu, ala guvernulu si ala acó-
stei cameri, cá toti locuitorii tiereli se infloresca a-
tatu in privintu a materialu catu si spiritualu. Eta
adi vi se dá ocasiunea cá se votati una suma ne-
imenseata pentru scopuri de cultivare. Acósta ro-
gare nu o privitu de una rogare particularu, ci co-
munu; carea se póte resolve numai pre bazea ecui-
tatiu; dreptatiu si egalitatiu.

Onor. cameri! Indoierea materialu e condi-
tionata dela cea spiritualu. Aici se póte ajutoriu
pre seina unu scóte, carea nu se póte sustiené din
proprielu sale potere, prin urmare cererea este in-

lensiată; și acestu ajutoriu se cere pre sēm'a unui poporu, care, lipsitu de mijlocu, nu -și pōte tramite copiia la una școala mediocra mai îndepărtată, ci, în urma școlii, și constrinsu a i tramite la școala mai apropiu; și asia nu întielegu observatiunile deputatilor din partea dreapta, că deca poporul nu e în stare a sustine școle în acestu ținu, pentru ce nu -și tramite copiia la alte școle. Da, i ar pōte tramite la alte școle, deca starea materială a lui n'ar fi atatu de rea și înspolată, d'ar în casulu presutu acestu motivu deca.

Justh a distu, ca nu s' a fostu la loculu s'u afirmatiune condeputatului Hodosiu, ca adica, după ce a cadutu emendamentul deputatului Borlea, și prin urmare romanii rebuie să se îngrădească în situ mōdu pentru sustinerea școlilor loru mediere, vomu fi constrinsu a cere ajutoriu dela guvernulu din Bucuresci. Eu nu vedu nici un surprindere în acestu afirmatiune a condeputatului me Hodosiu, ca-ci, deca patriă noastră nu este miasă, 4ra lipse trebue să ni le acoperim chiar și după legea naturii, atunci primisem binefacerea dela una natiune sora, și asia nu e mirare, deca neceputandu ajutoriu aici în patriu, vomu cere și primu dela pōrele învecinate, s'eu chiaru dela Moscoviți (miscare).

Dlu ministru de finanțe a redactatu, ea aici a fostu vorba despre una chestiune de principiu. Eu, onor. camera, nu vedu nici una chestiune de principiu în acestu afacere, și nici chiaru comisiunea financiară n'a vedutu în ea vreuna chestiune de principiu, candu a recomandat acceptarea proiectiului de resolutiune ala deputatului Borlea, fiindcă s'a exprimat, că fiindu școale mediere organizate prin lege, pans la organizarea loru opineză votarea ajutoriului cerutu de condeputatul Borlea. Dreptu aceea, deca comisiunea financiară n'a vedutu în acestu afacere vreuna chestiune de principiu contraria legiloru, declară, ca nu pōte existie nici un omu care se veda intr'esa chestiune de principiu, ci, nu încapē nici una îndoielă, existie unu momentu, care nu este nici formalu nici principialu, ci fapticu, pozitivu, și acestu este, ca comisiunea financiară, candu a recomandat votarea sumei conformu propunerii ministrului, a votu să castige guvernulu dispunerea asupra acestui gimnasiu. Acestu este d'ar unu momentu pozitivu și nu numai principialu, pentru ca voiesse se schimbe bazea acestui gimnasiu. Conformu documentulu fundatiōnalu alu acesti gimnasiu numai singuru patronatulu are dreptulu de a statoru planulu de instructiōne și a numi profesori; insee comisiunea financiară voiesce a rapu acestu dreptu dela patronatu din simpl'a cauza, ca ceremu ajutoriu din propriile nōstre contribuiți și nici decatu dela una alta persoană privată, și a lu d'ar guvernulu, cea ce ar însemnă, că se damu guvernulu pentru unu ajutoriu neînsemnatu dreptulu de a numi profesori și de a statoru planulu de instructiōne, și prin acestu s'amu introduce unu sistem uctivat în numitul gimnasiu, prin ce s'ar schimbu bazea lui, s'eu ca guvernulu, sciudu bine, ca sub acestu condițiune nime nu pōte primi propunerea comisiunii financiare, nici chiaru respectivii petitiōnari, și asia, cadindu emendamentu, prin acestu voiesce se-și spele manile, d'ar gimnasiulu serbescu din Neoplant'ă se remana fara ajutoriu din casa statulu.

Catu despre propunerea condeputatului Pavlovics, o primesc puru și fara nici una condițiune, și me rogu a se statoru sum'a de 9700 fl., și acestu a facu cu atatu mai vertosu, cu cātă on. camera a promis, ca va notu ajutoriu pentru scopuri de cultivare; deci acuma, are ocaziune a-și ține carentulu. Nu ve opatiți în diferință de 1700 fl., ca-ci nu e mare, fiindcă ministrulu a propus 8000 fl., 4ra Pavlovics a cerutu 9700 fl., și acuma, dupăce emendamentulu deputatului Borlea a cadutu, — pentru ce d'ar ve multimescu frumos, — și, prin urmare, romanii nu capetara sum'a cerutu de 4000 fl., dati celu pucinu serbiloru din acestu suma diferință de 1700 fl., ca-ci din sum'a economisita de 4000 fl. ajunge și ve și mai romane. Detiile, o dico, se amu baremu stat'ă mangaiare, ca deca romanii nu capetara pemica, se capete celu pucinu serbil, confrati și conregoleonari mei; și asia din cea ce s'a negatu romonilor se se de serbiloru, ca-ci acestu a pretinde cōuitate, dreptate și legalitate, și o ceremu numai din alu nostru. Nu faceti capitalu politicu din acestu (contradicere în dreptu), ca-ci nu va produce îndestulare, ci numai nemulțumire, cea ce pōte fi spre dănu'a întregi

tiere. Recomendu primirta un bloc a emendamentulu factu de condeputatul Pavlovics.

În fine camera respinge emendamentulu lui Pavlovics, și primisce propunerea comisiunii financiare.

Proiectulu de conchluss alu deputatulu Demetriu Ionescu, prin care ceruse a se acordă gimnasiulu romanu din Boisnu una subventiune de 4000 fl., se respinge fara dezbateru din cauza, ca după comisiunea financiară, statulu nu pōte dă nici un subventiune școliloru profesionalu.

Propunerea lui Fr. Pulszky, relativă la acordarea unei sume de 5000 fl. pentru învătarea museului nationalu din Pest', se primisce fara observare.

Se pune în dezbateru propunerea dep. Gregoriu Simay, factu cu privire la votarea unei sume de 100.000 fl. pre sēm'a museului unghurescu din Transilvania, și se respinge.

Urmăre proiectulu de resolutiune alu lui Zoll. Zmeskál, în care se dice, ca camera invita prin ministrulu de culte și instructiōne publică a primi în bugetu una sumă corespondentă pentru ajutorare fara diferință de nationalitate a reuniōnilaru literariu din țiera. — La propunerea comisiunii financiare, camera respinge proiectulu din chestiune. Sediință s'eu încheia la 1 1/2 ora d. m., d. Fed.

Eca specululu și ogilindă, în care ni se reînfrățiasă vitorululu culturii sub aceste auspiciu.

AUSTRO-UNGARIA. Vien'ă 18 Martiu. Sub presidiulu imperialu se țienū aici unu consiliu ministeriale, în care se dezbătu și despre readunarea delegatiōnilaru. C. Andrassy, care făcise, pledă pentru reîntrunirea cātă mai curundu a delegatiōnilaru pe lun'ă lui Iunio, ca se pōte propune bugetulu, și loculu va fi în Vien'ă.

În sied. senatulu din 14 respunse min. pres. Hohenwart la interpelarea despre optirea serbarii victoriei germane, cumca optirea esi dela sine în cōintielegere cu ministeriulu din caus'a sustinerii ordinei publice cu privire la dreptulu de adunare și în casulu de factu, pentru opiniunea publică în presă și între poporu s'a exprisu decisivu în contra și s'au preînscimbatu și serbari contrari (pentru serbarea libertatii reînviata în Franță, cum se serba și în Gratiu prin studenți) și asemeni manifestatiōnali dacu dependenti; insee regimelu va lucra forte forte, că consciință de austriacu se reînviase de nou, punendu stavila prin tōte mijlocule legale în contra celoru ce voru a conduce opiniunea publică în directiōne opusa. Privitoria la depesă din 26 Dec. (salutarile cu Bismark) neutralitate observata se va continua și după dezbateru rebelului cu lealitate, care recunōșce dreptulu Germaniei de a si furi s'ortea și v'ă de deschide și solidu cu ea relatiōnele cele mai bune și mai amicale, cea ce nu conturba obligatiōnile ambelor state, ci, cātă privese pe Austro-Ungari, **ele pretinde chiaru** conceptiōnele cea mai delicate și mai sollicita a principiatulu de nationalitate, care pōte pune umire în loculu contradicerei politice: Profunda vorbă acestu, care nu o potemu preope alfelu, decatu, ca identitate a principiatulu Germaniei și a Austriei e una și aceeași, adica interesulu germanu, ca alte carinte germanisare cu poteri unite.

În Bt'ănnu tocma se țienū serbarea victoriei germane între gimnastici și toastele resnau: nu vrem să remanem numai germani. Vighiare la Rinnu, și la Dunare se întonă și aici și în Posionu și Pest'ă de cātă germani.

Varletati.
— **Romanii și constitutiunile Transilvaniei** de Dr. Ios. Hodosiu. Opu istoricu-politicu, a esin de sub tipariu în editiōne nouă, corectă și argumntată. — Pretiulu: 50 cr. s'eu 1 leu n.

— Doritorii de a lu avră, s'eu cari ar' binevol' a se înscrisă cu distribuirea la mai multu compen-

tori, binevoiesca a se adresă la autorelu în Pest', Schulgasse Nr. 1.

Dela 10 exemplariu comprato deobatu, se dă 1 exemplariu gratis.

Invitate de pronunțatiune la Mușinea protululu român facia cu poporul s'eu ce au fostu și ce trebue să dă protululu rom. pentru poporu.

— Extrasiu biografice din viti'ă unora presei mai celebri.

O parte însemnată a inteligentiei romane, casu asistandu la adunarea generală de estu anu a societati'ei „Alexi-Sincianca” au auditu disertatiōne mea despre „Misiunea protululu rom. facia cu poporul etc.” m'au îndemnată că se dau la publicitate acestu lucrare modestă.

Amu statu pre cogete la acestu propunere și eramu se nu o primesc, — pentru că June țieru proa cu pucina experientă — mi mai place a primu decatu a dă învătariu, — mi mai place a dă decatu a scrie — insee insistarea amicilor mei și cogetulu, ca fiacare e detoriu a face cātă pōte, și mai multu minimeu nu are dreptulu a pretinde dela densulu precum și sperare, ca voin'ă să indulgență lectoriulu, precum amu aflatu complacerea școlitoriloru mei pretiuli, mi d'atu curajulu a mă otari, că se dau la publicitate acestu disertatiōne.

Sentimulu de recunoscintiōne ce portu cātă totu aceli barbati, cari s'au luptat pentru înaintarea natiunii și bisericii nōstre m'au îndemnatu totodată, că la acestu disertatiōne se adaugu și nese extrasiu biografice din viti'ă unora presei mai celebri, cari și-au finitulu cursulu viti'ei pămēntine, lucrandu în vint'ă maretia a Dlu și gradin'ă poposă a natiunii.

Speru și intru acestu întreprindere sprijiniulu bare-animosu alu publiculu cetitoriu.

Mănu de pronunțatiune în suma de 50 cr. v. a. (1/2 stantiu în argintu), suntu a se tramite — franco — la subscrisulu.

Ghet'ă la începutulu lunei Martiu 1871.
Nicolae F. C. Negritu, teologu.

Novissimu. Parisu 20 Martiu. Proclamatiōne lu Thiers cātă insurgentiu apelă la patriotisimulu și la intieplectiōnele poporulu. Comitulu centrale alu insurgentiloru pretinde dela n'ginu concessiuni, în potera carora se denumira în data generalulu Langlois comandantulu gardii nationale, Eduardu Adams prefectu politianu, Dorianu maiore s'eu primariu și gen. Billot comandantulu Parisulu. Gard'ă nationale va compune resmirtiu, ostasimea s'a retrasu.

Berlinu 21 Martiu. Wilhelm, Bismark și Moltke conferindu au decisu, ca pentru revolutiōne ce cresce se, se opresă retragerea ostasime din Franță, și deca se va reataca Parisulu, Montmartru se va bombarda dela St. Denis. — Fridericu Căru a primitu ordine se se reînortă la trupe în Franță. — Comitulu centrale a declaratulu pe Thiers că depusu din postu. Napoleon s'eu restituierea d'anstiiloru lui are partisanu, în casu ce aristocrat'ă s'ar reînortă a se reînortă la monarhia. „Guelois” insee spera, ca se va mijloculu cōintielegere.

In țergulu strailoru în casele Nr. 284 locuiniță de parteru, cu mai multu magazinu și cele trebuitiōse, asemena locuiniță din etagiulu de sus dela St. Mihailu se afla de închiriatu. Mai de aproape se afla înformare în casele Nr. 280 la proprietariulu.

Cursurile

1871 la bursa în 21 Martiu 1871 stă așa:

Galbini imperatesci	—	—	5 8/97	cr. v. r.
Napoleoni	—	—	9 90	—
Augsburg	—	—	122 15	—
London	—	—	125 20	—
Imprumutulu nationalu	—	—	58 15	—
Obligatiōnile metalice vechi de 5%	—	—	67 90	—
Obligatiōnile rurale unghare	—	—	79 25	—
— „ — „ Lemniasă	—	—	76	—
— „ — „ Transilvanie	—	—	74	—
Actiōnele bancii	—	—	83 50	—
— „ — „ creditulu	—	—	267	—
	—	—	794	70